

**Tưởng niệm
cố ái hữu
Nguyễn Hiến Lê**

Nhân đọc bài "Một Ái Hữu Công Chánh Ngoại Hạng" của AH Nguyễn Thiệp đăng trong LT số 38, tôi xin viết mấy giòng sau đây để tưởng niệm cố AH Nguyễn Hiến Lê, một văn tài trong gia đình công chánh.

Khoảng năm 1955, Tôi bắt đầu làm quen với cái tên Nguyễn Hiến Lê qua cuốn "Đặc nhân tâm bí quyết của thành công" do ông viết chung với nhà văn Giản Chi, kể đến là cuốn "Quảng gánh lo đi" và nhiều cuốn khác. Nói cho đúng, thì cuốn ĐNTBQTC không phải là một sáng tác phẩm mà là một cuốn sách phỏng dịch từ cuốn sách Anh ngữ tựa đề "How to win friends and influence people" của D. Carnegie, cũng như cuốn "Giúp chồng thành công" của ông đã dịch từ cuốn "How to help you husband to get ahead" cũng của Carnegie.

Trong thời niên thiếu, tôi đã đọc rất nhiều sách của nhiều nhà văn, nhưng riêng đối với nhà văn Nguyễn Hiến Lê, tôi đã học hỏi được nơi ông rất nhiều qua, các tác phẩm thuộc loại "Học làm người & Rèn luyện nhân cách" của ông. Về loại sách này thì ông Nguyễn Hiến Lê chỉ đứng sau nhà văn Hoàng Xuân Việt là một cây bút cự phách. Ngoài loại sách trên đây ông Nguyễn Hiến Lê còn viết nhiều loại khác như cổ văn, khảo cứu, văn học

và chính trị. Sách khảo cứu thì có các cuốn văn học Trung quốc hiện đại, Đại cương triết học Trung quốc. Về văn học thì có cuốn "Hương sắc trong vườn văn". Sách chính trị thì có cuốn Bài học Israel, rất được các chính trị gia tán thưởng.

Mặc dầu đọc khá nhiều sách của nhà văn Nguyễn Hiến Lê, nhưng tuyệt nhiên tôi không hề biết ông Nguyễn Hiến Lê nguyên ở trong gia đình công chánh. Mãi hơn mười năm sau, anh Trần Như Điêu mới cho tôi biết rằng ông Nguyễn Hiến Lê nguyên là ông "Tham lục lộ", tốt nghiệp trường công chánh Hà Nội, đã bỏ nghề lục lộ theo nghiệp văn chương làm tôi hết sức ngạc nhiên. Ngạc nhiên bởi vì nghề "lục lộ" là một nghề vốn được đời ưu đãi, ở công thụ, ngủ công xa, vợ đẹp con khôn, không ai dại chi mà đổi sang nghề viết văn làm báo, vốn không mấy khâm khá ở xứ Việt Nam. Rủa mà ông Nguyễn Hiến Lê đã làm vã đã vũa thành công vũa thành danh. Thành công vì vũa là nhà văn, vũa là Giám Đốc nhà xuất bản nên tiền bạc lúc nào cũng rủng rỉnh. Thành danh là vì ở Việt Nam ông được liệt vào hạng nhà văn lớn. Riêng tôi, tư lòng mến mộ đổi sang khâm phục khi tôi được biết ông Nguyễn Hiến Lê chỉ tự học chữ Hán mà lại dịch được những tuyệt tác của Trung Hoa. Vì Hán tự là một thứ chữ rất khó học mà quý vị AH lớn tuổi đã nếm mùi lúc còn ở bậc trung học.

Trong những sách dịch Trung Hoa của ông Nguyễn Hiến Lê tôi thích nhất là cuốn "Cổ văn Trung quốc". Trong đó ông đã dịch hơn một trăm bài văn thơ giá trị của nhiều nhà văn nổi tiếng Trung Hoa từ đời nhà Tần tới đời nhà Minh, gồm cả mười bài của tám danh tài Trung Hoa được người Tàu mệnh danh là "Đường Tông Bát Đại Gia" cũng như bốn người đẹp Tô Châu được mệnh danh là "Tứ Đại Mỹ Nhân". (Ngày nay ở bên Tàu người ta chạm, vẽ hình ảnh của tám văn nhân cũng bốn mỹ nhân nói trên lên trên gỗ, trên lụa để treo trong nhà, thay thế cho các bức tranh "Bát tiên qua hai" và bộ tứ bình "Mai, Lan, Cúc, Trúc" mà trước kia rất thịnh hành ở Việt Nam). Trong cuốn cổ văn Trung quốc ông Nguyễn Hiến Lê có dịch bài hịch của Lạc Tân Vương kêu gọi